

Φόρουμ
Κοινωνικής
Επιχειρηματικότητας
Social Entrepreneurship Forum

2015

9 & 10 Νοεμβρίου 2015
November 9 & 10, 2015
<http://www.seforum.gr>

Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Agricultural University of Athens

Πώς μπορεί να ενισχυθούν τα μοντέλα συνεταιρισμών εργαζομένων σε περίοδο κρίσης;

Γεώργιος Σταμπουλής

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών Πανεπιστημίου Θεσσαλίας
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Οι συνεταιρισμοί είναι επιχειρήσεις, ανταγωνιστικός τρόπος παραγωγής

Συνεταιρισμός: "είναι μια αυτόνομη ένωση προσώπων που συγκροτείται εθελοντικά για την αντιμετώπιση των κοινών οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών αναγκών και επιδιώξεων τους, διαμέσου μιας συνιδιόκτητης και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης" (ICA 2013)

- Συνεργατική ιδιοκτησία
- Εργασία: πρωτεύον ρόλος– Εργαλειακός χαρακτήρας Κεφαλαίου

Ανοιχτή είσοδος, συνεργασία,
ενδιαφέρον για την κοινωνία

- Ένταση στη γνώση

Είδη συνεταιρισμών

- *Καταναλωτών* (consumer cooperatives)
- *Παραγωγών* (producer cooperatives)
- *Προμηθειών και κοινόχρηστων υπηρεσιών*
(purchasing & shared services)
- *Εργαζομένων* (worker cooperatives)
- *Υβριδικοί* (hybrid cooperatives)

Γιατί υπάρχουν οι επιχειρήσεις;

Κρίση και επιχειρηματικά μοντέλα

- Lazonick (1991/2001): από τον ιδιοκτησιακό, στο διευθυντικό, στον συλλογικό καπιταλισμό
- ... και τώρα;
 - *«αυτό που έχει αλλάξει δραματικά είναι η σχέση μεταξύ οργανωσιακού συντονισμού και του συντονισμού της αγοράς που απαιτείται για την επίτευξη και διατήρηση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος»* Lazonick (1991, σελ. 81)

Γιατί υπάρχουν οι συνεταιρισμοί;

- Ανάγκη
- Ευκαιρία

Είναι οι συνεταιρισμοί αποτελεσματικότεροι;

- Σε τι;
 - Κοινωνική αποτελεσματικότητα
 - Διαπραγματευτική δύναμη
- Γιατί;..
 - Οικονομίες κλίμακας
 - Τοποθετούνται στα κενά της αγοράς
 - Πολυμέρεια (διάχυση) ανάληψης ευθύνης και υλοποίησης
- Για ποιους;
 - Μέλη
 - Κοινωνία
 - Διοίκηση
- Προβλήματα αποτελεσματικότητας:
 - Δυσκολία προσέλκυσης στελεχών
 - Υψηλά κόστη συναλλαγών στη λήψη αποφάσεων
 - Ανάληψη κινδύνου
 - Ετερογένεια μελών
 - Πρόβλημα εντολέα-εντολοδόχου

*Συνεταιρισμοί ή
Συνεργαζόμενοι Παραγωγοί;
Το πρόβλημα εντολέα-εντολοδόχου*

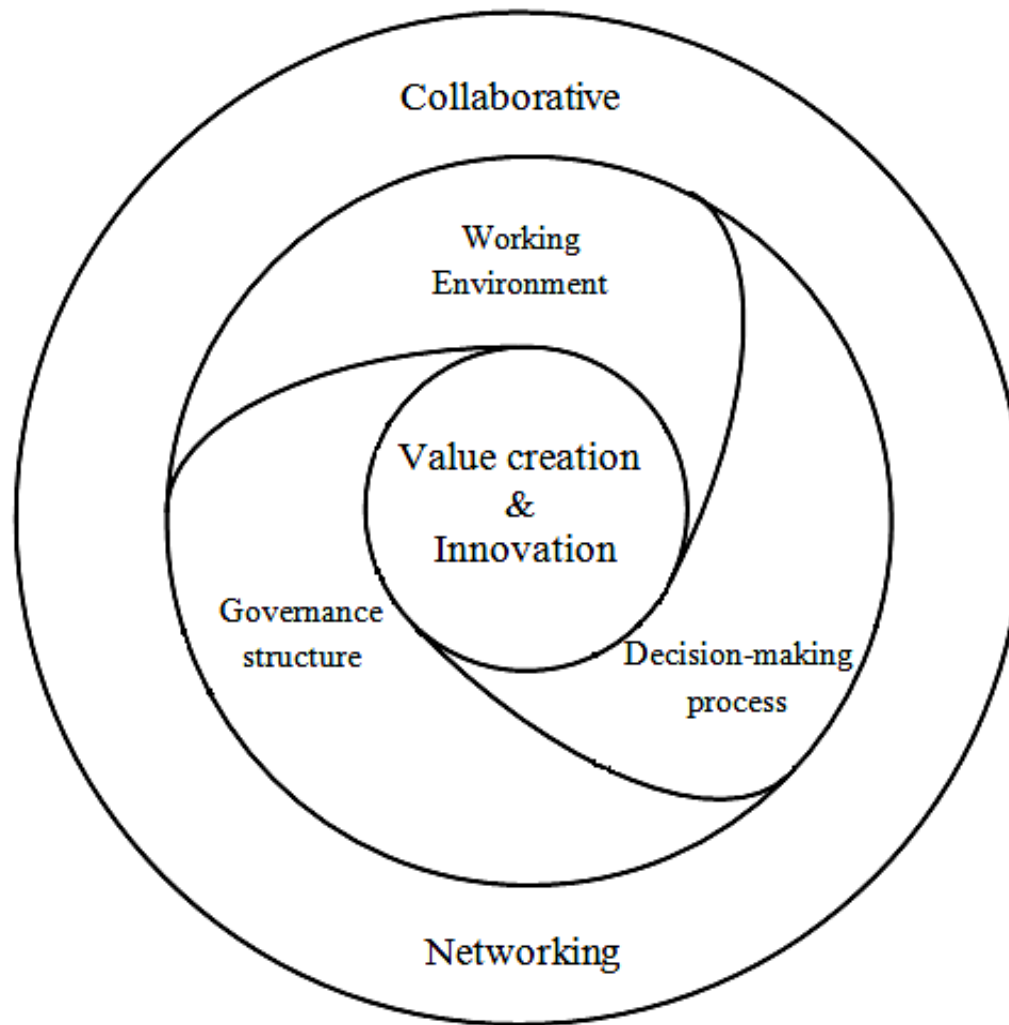
Σύγκριση Συνεταιρισμού & Καπιταλιστικής επιχείρησης

	Συνεταιρισμός	Καπιταλιστική επιχείρηση
Ευθυγράμμιση συμφερόντων	Κατανόηση συνεταιριστικού κινήματος	Απαιτούνται κίνητρα
Συνεργασία Ε-Ε	Για την επίτευξη κοινωνικών στόχων	Αδυναμία λόγω οικονομικών συμφερόντων
Ανάπτυξη σχέσεων Ε-Ε	Εκπαίδευση και των δύο μερών	Με οικονομικά κίνητρα
Προσέλκυση στελεχών	Αδυναμία	Μηχανισμός αγοράς
Ανάληψη κινδύνου εντολοδόχου	Επιτυγχάνεται με εκπαίδευση	Απαιτούνται κίνητρα
Ανάπτυξη εμπιστοσύνης	Με διάχυση πληροφοριών, συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων και	Δυσκολία λόγω αντικρουόμενων συμφερόντων
Ανάληψη κινδύνου	Βάσει κοινωνικών κριτηρίων	Βάσει οικονομικών κριτηρίων
Ιεραρχία	Μείωση βαθμίδων ιεραρχίας – ανατροφοδότηση ελέγχου	Πολλά επίπεδα – έλεγχος σε μία κατεύθυνση

ΓΝΩΣΗ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

	Inward attributes	Outward attributes
Workers/ Members of cooperatives	Willing to get involved Organize themselves Correct coordination failures	Share characteristics Job rotation Develop better knowledge
Innovation systems	Leaders must show commitment Investment and business model Values, mission and vision	Customers' participation Networking with external ties Adopted from public/private sector
Organizational size and markets	Ideological governance solutions Standardization and differentiation Shared services and activities	Innovative management due to market exposure Heterogeneity of members
Orientation and democracy	Social capital orientation Increasing democracy Flatter organizational structures	Innovation: not an isolated process Systematization of activities New generation cooperatives

Πλαίσιο δημιουργίας αξίας και καινοτομίας

ΤΟ ΒΗΜΑ

κόσμος

Αθήνα ● 20°C ΟΥΣΣΑΛΑΝΔΙΑ ● 19°C [πηλ. θερμοκρασία 2012](#)

Σάββατο 29 Σεπτεμβρίου 2012, Κυριακή 01 Οκτ...

ΑΔΑΠΤΩΣΗ

[παιδεία](#) | [βιβλία](#) | [υγεία + fitness](#) | [media](#) | [περιβάλλον](#) | [ταξίδι](#) | [αλληλεγγύη](#) | [οδηγώ](#) | [εικόνες](#) | [store](#)

[ΒΗΜΑmagazine](#) | [ΒΗΜΑgourmet](#) | [ΒΗΜΑdeco](#) | [ΒΗΜΑdonna](#) | [ΒΗΜΑmen](#) | [φίλας](#) | [comedy](#) | [ΒΗΜΑ FM](#)

Ο βασκικός συνεταιρισμός «Μοντραγκόν» αντέχει στην κρίση

Οι εργάτες είναι παράλληλα μέτοχοι-μέλη με δικαίωμα ψήφου στις γενικές συνελεύσεις

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ: 14/09/2012 22:25

Like 0

email εκτύπωση

ΔΙΑΒΑΣΜΕΝΑ

ΣΧΟΛΙΑΣΜΕΝΑ

Κόσμος- ΗΠΑ: Συνελήφθη ο παραγωγός της «Αθυσότητος των μουσουλμάνων» 20/09/2012 07:57

0

Κόσμος- Κίνα: Μεγιστόνας προσφέρει 50 εκ. ευρώ 27/09/2012 18:27

0

Κόσμος- Πέδρο Αλμοδόβαρ εναντίον Μαρίνο Ραχόι 29/09/2012 16:28

0

Κόσμος- Βρετανία: Εκταμία για τον μαθηματικό που το έσκαψε με 15χρονη μαθήτριά 27/09/2012 22:55

0

Κόσμος- Συρία: Μάχις «άντε προηγούμενου» σε Δαμασκό και Χαλέπη 29/09/2012 16:15

0

Κόσμος- Καλιφόρνια: Αποζημίωση-μαμούθ σε φοιτητές που πελάστηκαν με σπρέι πιπεριού 27/09/2012 22:57

0

Συνεταιριστική Δραστηριότητα και Οικονομική Κρίση (1)

Συστηματικά καλή επίδοση των συνεταιρισμών και των συνεταιριστικών εγχειρημάτων σε όλες σχεδόν τις μεγάλες οικονομικές κρίσεις:

- Η πλειοψηφία των συνεταιρισμών επιβιώνει από τις κρίσεις
- Σε πολλές περιπτώσεις οι συνεταιρισμοί συμβάλλουν στην εκτόνωση των κρίσεων
- Η δυναμική που αναπτύσσεται από τους συνεταιρισμούς σε περιόδους ευμάρειας είναι αυτό που επιτρέπει την καλύτερη ανταπόκρισή τους σε συνθήκες ύφεσης
- Οι συνεταιρισμοί μπορούν να μετριάσουν τις επιπτώσεις μιας παρατεταμένης ύφεσης και μόνο με την επιβίωσή τους και την συνέχιση των δραστηριοτήτων τους.

Συνεταιριστική Δραστηριότητα και Οικονομική Κρίση (2)

το Κεφάλαιο ως εργαλείο

Κοινά χαρακτηριστικά που εμφανίζονται περισσότερες περιπτώσεις επιτυχημένης συνεταιριστικής δραστηριότητας:

- ✓ πρόσβαση σε ικανό κεφάλαιο, είτε μέσω θεσμικών δυνατοτήτων χρηματοδότησης, είτε μέσα από φορείς και οργανισμούς που έχουν συγκροτηθεί για το σκοπό αυτό
- ✓ ύπαρξη μηχανισμών συστηματικής και συνεχούς υποστήριξης για τη δημιουργία νέων συνεταιρισμών
- ✓ υποχρεωτική ύπαρξη αποθεματικών, πέρα από την διανομή των κερδών
- ✓ ύπαρξη δομών υποστήριξης, καθοδήγησης, συντονισμού και εκπαίδευσης
- ✓ διαμόρφωση σημαντικών τομεακών συγκεντρώσεων που διευκολύνουν την αξιοποίηση οικονομιών κλίμακας και συνεργιών
- ✓ ύπαρξη αλληλεγγύης και ένταση της εσωτερικής συνεργασίας, συχνά διαμορφώνοντας περιφερειακές ή εθνικές πολιτικές και
- ✓ διαμόρφωση ενός κρίσιμου μεγέθους που αναγκάζει όλες τις πλευρές (κυβέρνηση, κοινό και άλλοι συνεταιρισμοί) να τους δουν με σοβαρότητα.

Η Περίπτωση του Μοντραγκόν:

Η κοινότητα ως σύστημα καινοτομίας

- Οι δραστηριότητες E&A απορροφούν περίπου το 5% του ΚΕ των βιομηχανικών συνεταιρισμών
- Το Μοντραγκόν «γεννά» - κατά μέσο όρο - 4 νέους συνεταιρισμούς ανά έτος
 - σχεδόν όλοι επιζούν για πάνω από 5 χρόνια
- Αλληλεγγύη και αλληλοϋποστήριξη:
 - Καθένας από τους 11 κλάδους του Ομίλου διαθέτει ικανά αποθεματικά για να καλύψει, μέχρι και σε ποσοστό 50%, ζημιές των συνεταιρισμών- μελών του.
 - Ο Όμιλος υποστηρίζει περαιτέρω αυτή την διαδικασία κάλυψης ζημιών με ένα ταμείο για τον σκοπό αυτό.
 - Ένας συνεταιρισμός του Ομίλου μπορεί να αντέξει μέχρι και για 3 χρόνια τις επιπτώσεις οικονομικής κρίσης

Διανομή κερδών των συνεταιρισμών

Μεικτό Αποτέλεσμα

- **(μείον) 20%** στα Αποθεματικά του Βιομηχανικού Κλάδου (κυμαίνεται από 15% μέχρι 40% και ανάλογα με τον βιομηχανικό κλάδο)
- **(μείον) 10%** σε Ταμεία του Ομίλου Μοντραγκόν που προορίζονται για επενδύσεις σε νέα προϊόντα και νέους συνεταιρισμούς (5% επιχορηγήσεις, 5% κεφάλαιο)
- **(μείον) 2%** στο Πανεπιστήμιο του Μοντραγκόν και δράσεις E&A
- **(μείον) 2%** στο Ταμείο Αλληλεγγύης (για την κάλυψη ζημιών σε συνεταιρισμούς)

Αποτελέσματα προ Φόρων

- **(μείον) 10%** Φόρος στην Κυβέρνηση

Αποτελέσματα μετά Φόρων

- **10%** στο Ταμείο Κοινωνικής Πρόνοιας και Εκπαίδευσης (κάθε συνεταιρισμός αποφασίζει πως θα διανέμει αυτό το ποσό)
- **45%** στο Αδιαίρετο Αποθεματικό του συνεταιρισμού
- **45%** στους ατομικούς λογαριασμούς των μελών του συνεταιρισμού (συγκεντρώνουν ποσά που αποδίδονται στα μέλη κατά την συνταξιοδότηση τους)

Μηχανισμοί αναπαραγωγής

- Εκπαιδευτικό σύστημα και κουλτούρα
- Μηχανισμός εκκόλαψης
- Χρηματοπιστωτικό σύστημα συμβατό με τα αρχές του κοπερατιβισμού
- Κοινωνικό κεφάλαιο – χωρική και κοινωνική εμπέδωση

Μαθήματα και προοπτικές: «Το μέλλον διαρκεί πολύ»

Πολλά από αυτά που απαιτούνται για την εφαρμογή μιας στρατηγικής ενίσχυσης της συνεταιριστικής δραστηριότητας έρχονται σε αντίθεση με τις συνηθισμένες πεποιθήσεις για την ανάπτυξη:

- Απαιτείται μακροχρόνια δέσμευση με έμφαση στην μετριοπάθεια και όχι στην υπερβολή.
- Απαιτείται αφοσίωση στην κοινότητα και στους ανθρώπους
- Απαραίτητη προϋπόθεση η ύπαρξη μηχανισμών κοινωνικής και ιδεολογικής αναπαραγωγής
- Κρίσιμος παράγοντας το κοινωνικό κεφάλαιο. (σχέσεις εμπιστοσύνης, συνεργασίας, αλληλεγγύης και συμπόρευσης)

Οι κυβερνήσεις πρέπει να ενθαρρύνουν και να διαμορφώσουν ένα υποστηρικτικό πλαίσιο για την ανάπτυξη συνεταιρισμών και συνεταιριστικών δράσεων που θα περιλαμβάνει την ανάπτυξη μηχανισμών αναπαραγωγής.

Ευχαριστώ !!!

Γεώργιος Σταμπουλής, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

